

Nr 358

Av herrar Jonasson och Dockered, *angående dispositionen av domänverkets markfond.*

(Likalydande med motion nr 286 i Första kammaren)

Det är en angelägen uppgift för samhället att medverka till att de stora värden som naturen representerar i olika avseenden kan bevaras och komma befolkningen till godo. Naturvårdens uppgifter ligger härvid såväl på det kulturella planet som på det sociala. Det gäller att bevara vetenskapligt och kulturellt värdefulla naturområden, men också att tillgodose det ur social synpunkt angelägna behovet av mark för rekreation och friluftsliv.

Framför allt är det anledning att uppmärksamma ett med tiden alltmer ökat behov av särskilt iordningställda fritidsområden av olika slag. Det gäller anläggningar som strövområden, friluftsgårdar, raststugor, för bilutflykter lämpliga rastplatser, badanläggningar, campingplatser, skid- och slalombackar. Särskilt för tätortsbefolkningen är det angeläget att organiserade rekreationsmöjligheter står till förfogande. Det torde kunna konstateras, att en betydande del av tätortsbefolkningen inte i tillräcklig utsträckning har tillgång till sådana friluftsanläggningar inom bekvämt räckhåll.

Med den ökade förslitning och exploatering av naturen som kännetecknar vår tid har en aktivare naturvårdspolitik blivit nödvändig. En sådan har också inletts på grundval av riksdagsbesluten 1963 om utbyggnad av naturvårdsorganisationen och 1964 om en ny naturvårdslag. Fjolårets riksdag beslutade om förstärkning och effektivisering av naturvårds- och fritidsverksamhetens organisation, i första hand genom inrättande av statens naturvårdsverk.

Naturvårds- och fritidspolitiken ankommer naturligt på stat och kommun gemensamt. Det är emellertid angeläget att de ekonomiska bördorna inte alltför hårt drabbar kommunerna. De största kostnaderna avser givetvis inköp av naturområden och ordnande av olika friluftsanläggningar. För det statliga engagemanget på detta område har i första hand inrättats en delfond under domänfonden. Medel har ställts till förfogande genom särskilda anslag å kapitalbudgeten. Hittills har anvisats 12 milj. kr. för förvärv av värdefulla naturområden. I årets statsverksproposition har härutöver förordats ett nytt investeringsanslag av 4 milj. kr. För den närmaste framtiden torde man få räkna med ökat medelsbehov.

Domänverkets verksamhet måste anses ha ett naturligt nära samband

med naturvårds- och fritidspolitiken. Uttryck härför är inte endast att den ovannämnda delfonden knutits till domänfonden utan framför allt att domänverket sedan några år med ett mindre belopp ur sina driftinkomster får bestrida vissa utgifter för naturvårds- och fritidsverksamhet på mark som tillhör domänverket. Det kan också erinras om att riksdagen 1963 uttalade, att domänverket i samband med sin allmänna inköpsverksamhet bör eftersträva att så långt som möjligt också tillgodose det allmänna naturvårdsintresset. Det torde kunna konstateras, att domänverket gjort betydande insatser i fråga om naturvården och när det gäller att ställa markområden till förfogande för friluftsliv.

Det största intresset i sammanhanget har emellertid domänverkets markfond. Denna fond har inte minst genom försäljning av tomtmark i tätorter och annan mark för tätorternas behov vuxit till ett avsevärt belopp, f. n. cirka 20 milj. kr. Enligt gällande bestämmelser skall markfondens medel användas till inköp av mark för skogs- och jordbruksproduktionen. Under senare år har domänverket visat ökad inköpsaktivitet i nämnda avseende, framför allt i södra och mellersta delarna av landet. Denna inköpsaktivitet kan från samhällets och näringslivets synpunkter inte anses önskvärd. Erfarenheterna ger klart vid handen, att det statsägda skogsbruket generellt sett lämnar sämre utbyte än det enskilda skogsbruket. Det kan sålunda inte finnas anledning att öka statens skogsinnehav.

Ett naturligt användningsområde för markfondsmedlen måste anses vara naturområden och friluftsanläggningar. I viss mån kan detta syfte redan nu beaktas, i den mån det kan förenas med huvudregeln, att den inköpta marken skall vara skogbärande eller tjänlig till skogsbörd. Men enligt vår mening bör dispositionsreglerna för domänverkets markfond ändras så att användning för naturvårds- och friluftssändamål blir ett huvudsyfte. Därigenom skulle uppnås, att ökade resurser ställs till förfogande för statens åtgärder inom naturvårds- och fritidspolitiken, och kravet på att medel i tillräcklig utsträckning skall stå till förfogande även för större och dyrbara objekt skulle härmed bli tillgodosett. Det nuvarande särskilda anslaget på kapitalbudgeten för ändamålet torde då inte längre behövas. Samtidigt bör staten härmed kunna ta på sig större del av det ekonomiska ansvaret, varigenom bördan på kommunerna kan lättas.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam prövning och förslag beträffande sådan ändring av reglerna för dispositionen av domänverkets markfond, att fondens medel må kunna tas i anspråk för inköp av särskilda natur- och fritidsområden samt för ordnande av friluftsanläggningar.

Stockholm den 24 januari 1968

Bertil Jonasson (cp)

Robert Dockered (cp)